

Försvarsutskottets yttrande 2021/22:FöU3y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021

Till konstitutionsutskottet

Varje år lämnar regeringen en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av riksdagens olika beslut. Skrivelsen har lämnats till riksdagen och motionstiden gick ut den 30 mars 2022. Inga följdmotioner har inkommit. Konstitutionsutskottet har uppmanat övriga utskott att senast den 3 maj 2022 yttra sig över skrivelse 2021/22:75 i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Försvarsutskottet anser att regeringen bör återkomma med en redovisning av hur punkten om mål för det civila försvaret har slutbehandlats eftersom riksdagen inte har fått någon redovisning i skrivelserna 2020/21:75 och 2021/22:75 av vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av riksdagens beslut. Utskottet har i övrigt inte något att invända mot regeringens bedömningar av vilka skrivelser som anses vara slutbehandlade. När det gäller de ärenden som regeringen inte bedömt som slutbehandlade tar utskottet upp beredningsläget för ett ärende från 2015/16 som rör miljöprovning av övnings- och skjutfält samt ett från 2017/18 som avser signalspaning och massförstörelsevapen.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen ger regeringen en övergripande beskrivning av beredningsåtgärder med anledning av tillkännagivanden och andra riksdagsbeslut inom försvarsutskottets beredningsområde. Regeringen bereder frågorna inom sex olika departement (Försvarsdepartementet, Justitiedepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, Finansdepartementet, Miljödepartementet och Socialdepartementet).

Regeringen tar i redogörelsen upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret som är ställda till regeringen och äldre sådana som inte rapporterats som slutbehandlade. Vissa av riksdagsskrivelserna avser ett eller flera tillkännagivanden eller andra riksdagsbeslut. De ärenden som regeringen redovisar som slutbehandlade avser bl.a. riksdagens beslut om att anvisa anslag för 2022, ett tillkännagivande om hanteringen av använt kärnbränsle och ett bemyndigande att besluta om försäljning av två ubåtar med syftet att de skulle ägas av Polen. Regeringen redovisar vidare att bemyndigandet att låta regeringen besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse under förutsättningen att exporten bl.a. bidrar till den operativa tillgängligheten i stridsflygsystemet gäller tills vidare.

Utskottets ställningstagande

När det gäller de ärenden som inte är slutbehandlade har utskottet behandlat riksdagsskrivelse 2015/16:50 och punkt 2 om miljöprovning vid upprepade tillfällen. Tillkännagivandet om miljöprovning av övnings- och skjutfält riktades till regeringen i november 2015 och regeringen redovisar att handläggning fortfarande pågår av tre provningsärenden som inkommit under 2013, 2014 och 2015. Utskottet vill ånyo betona att snabb och effektiv handläggning enligt åldersprincipen borde ha resulterat i att regeringen efter mer än sju år skulle ha kunnat avgöra dessa ärenden genom slutliga beslut. Utskottet betonar vikten av att ärendena avgörs så snart som möjligt och att principerna om snabbhet och effektivitet är viktiga både för dessa ärenden och motsvarande provningsärenden framöver.

Inte heller riksdagsskrivelse 2017/18:178 punkt 3 om signalspaning och massförstörelsevapen är slutbehandlad. För fyra år sedan tillkännagav riksdagen för regeringen att möjligheten att ge Inspektionen för strategiska produkter (ISP) rätt att inrikta signalspaning från Försvarets radioanstalt (FRA) bör ses över. Även i detta fall vill utskottet understryka vikten av snabbhet och effektivitet. Utskottet lägger stor vikt vid en ändamålsenlig signalspaning och möjligheter till samverkan mellan ISP och FRA, i synnerhet i ett omvärldsläge där såväl internationell fred och säkerhet som den

europiska säkerhetsordningen hotas. Utskottet förväntar sig mot den bakgrunden att regeringen vidtar åtgärder så snart som möjligt med anledning av riksdagens tillkännagivande om signalspaning och massförstörelsevapen.

I Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 (skr. 2021/22:75) har regeringen inte inkluderat punkten om mål för det civila försvaret, eller vilka åtgärder i fråga om mål för det civila försvaret som regeringen vidtagit. Inte heller i skrivelsen som avsåg åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) fick riksdagen någon redovisning av vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av riksdagens beslut. Utskottet anförde våren 2021 att man inte delade regeringens bedömning att punkten om mål för det civila försvaret var slutbehandlad. Utskottet påminde om att regeringen har i uppdrag att redovisa hur behandlingen av ärendet svarar upp mot innehållet i riksdagens beslut om mål för det civila försvaret. Utskottet vill liksom tidigare understryka att många åtgärder krävs från regeringens sida för att öka riksdagens möjlighet att följa upp och uttala sig om måloppfyllelse av målet för det civila försvaret. Eftersom verksamheten för det civila försvaret bedrivs av många olika aktörer på central, regional och lokal nivå bedömer utskottet att höga krav ställs på välfungerande planering, samordning och uppföljning för att verksamheten ska utföras effektivt. Även regeringen har framhållit detta. Utskottet utgick från att sektorsspecifika mål och bedömningskriterier eller resultatindikatorer skulle tas fram för dessa syften. Utskottet står fast vid bedömningen att det krävs åtgärder för att säkerställa att avsedd effekt uppnås och att offentliga medel används effektivt. I ett omvärldsläge där såväl internationell fred och säkerhet som den europeiska säkerhetsordningen hotas blir det än mer angeläget att påminna om regeringens uppdrag att redovisa hur behandlingen av ärendet svarar upp mot målen för det civila försvaret.

Utskottet har i övrigt inte något att invända mot regeringens bedömning av riksdagsskrivelserna som redovisas i regeringens skrivelse 2021/22:75 i de delar som berör försvarsutskottets beredningsområde.

Stockholm den 28 april 2022

På försvarsutskottets vägnar

Mikael Oscarsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Oscarsson (KD), Paula Holmqvist (S), Jan R Andersson (M), Mattias Ottosson (S), Daniel Bäckström (C), Hanna Gunnarsson (V), Jörgen Berglund (M), Caroline Nordengrip (SD), Kalle Olsson (S), Heléne Björklund (S), Allan Widman (L), Per Söderlund (SD), Elisabeth Falkhaven (MP), Alexandra Anstrell (M), ClasGöran Carlsson (S), Jessica Roswall (M) och Anne Oskarsson (SD).